

2. szám

Tentamen

A Bolyai Farkas Elméleti Líceum Diáklapja

2017. november

Kedves olvasó!

Érdekes, megragadó, szókimondó, sokszínű, élménybeszámoló, aktuális és hasznos információval rendelkező. Ezt tudom mondani erről a Tentamenről, amit a kezdedben tartasz. Szó lesz arról, hogy várható-e az elektronikus napló iskolánkban, megtudhatod milyen egy diákképviselő élete a Bolyaiban és beszámolunk a DSz-táborról is. Természetesen a jól megszokott, klasszikus cikkek is a kezdedben vannak. Nem marad ki az irodalom, kultúra, tudomány és interjú sem. Számos kérdést tettünk fel és még több választ kaptunk rá. Debütál a Humans of Bolyai ami, ettől a számtól kezdve, bemutat nektek egy érdekes életet élő bolyais diákot.

De még ennyivel sem elégszünk meg! Ha van olyan dolog, amiről szívesen olvasnál, ha van olyan rejtély iskolánkban amit egy oknyomozó riportban kideríthetnénk vagy ért esetleg igazságtalanság téged vagy ismerősödet, mi úgy gondoljuk, hogy sajtóként melletted a helyünk és képviselnénk érdekeid, ezért mindenképp szólj nekünk. Elérhetőek vagyunk Facebookon (Tentamen) és emailen keresztül: tentamen@yahoo.com címen.

Üzeneteitekre válaszolni fogunk!

Üdvözlettel, Balázs

2017. november

Mi folyik itt?

Diákszervezeti-tábor

November 9. és 12-e között megszervezésre került a Diákszervezeti-tábor. A tábort idén szervezték meg a hetedik alkalommal, bár már azelőtt is létezett más néven (Gólyatábor). Az eseményre 60 kilencedikes résztvevő diák érkezett, 18 szervező, 9 elnökségi tag, 4 felügyelő tanár és, idén először, 2 vendég is részt vett a Nebulónia diákszövetségből (Brassó). A tábor tartalmazott sok játékot, tartalmas képzéseket, hosszú beszélgetéseket és megannyi felejthetetlen emléket.

Az a megtiszteltetés ért, hogy én képviselhettem a Tentament a DSz-táborban és, amikor elkészítettem a bemutatómat, rájöttem, mennyi közös céllal rendelkezik a két szervezet. Például a diákok érdekeinek képviselete és védelme, a tantárgyakon túlnyúló tanítás és talán a legfontosabb az iskolai hétköznapiak kiszínezése. Egy cipőben járunk a Diákszövetséggel ha arra gondolunk, hogy mindkét szervezet a közösséget próbálja szolgálni, kapcsolatokat építeni az iskolában, nem csak diákok között, de diákok és tanárok között is. Nem történt ez másképp a táborban sem. Születtek barátságok, csapatok, de még fiktív rendezvények is. A résztvevők csoportokba szerveződtek és együtt egy rendezvényt kellett szervezniük, és ráadásul a megfelelő kérvények és papírok megírásával is meg kellett küzdeniük. Ez segített nekik abban, hogy belátást nyerjenek egy rendezvény megszervezésébe. Reméljük, a jövőben majd sikerül kamatoztatni ezt, ugyanolyan lelkesen szervezni már élesben is. Sok sikert kívánunk nekik ehhez az elkövetkezendő diákéletükben!

Végezetül pedig megkértük a táborban résztvevőket, hogy egy szóban jellemezzék a tábort, a legjobbakat összegyűjtöttük: SZUPER, szórakoztató, ismerkedő, elképesztő, különleges, hangulat, felszabadultság, összetartás, fejlődés, király, sirály, tartalmas, felejthetetlen, tündeményes és profizmus. Ezek a szavak jellemezték idén a Diákszervezeti-tábort.

Péntek Balázs

Digitális napló?

Az igazgatóság ebben a tanévben sok új dolgot tartogat a diákok számára, de talán az egyik legkülönösebb a digitális napló bevezetése lesz. Hajdú Zoltán aligazgató úrnak tettem fel néhány kérdést a digitális napló bevezetése kapcsán. Válaszaiból kiderült, hogy a napló a tervek szerint már a második félévben elérhető lesz, és tartalmazni fogja a tanárok által beírt jegyeket és hiányzásokat, ezekről a szülők értesülni fognak, sőt: lesz olyan lehetőség is, hogy a tanárok feladatlapokat küldjenek el vagy statisztikákat készítsenek az elektronikus napló segítségével. Azt is elárulta, hogy ennek a naplónak célja az, hogy a szülőket pontosan és gyorsan értesítsék az elért eredményekről, esetleges hiányzásokról. További célok a tanulmányi eredmények javítása, a hiányzások csökkentése és lépéstartás a digitális világ fejlődésével. Az elektronikus napló szülőknek, tanároknak és diákoknak egyaránt elérhető lesz.

Arra buzdítom diáktársaimat, hogy a jobb tanulmányi eredmények érdekében mindenki tanuljon rendszeresen és odaadóan, senki se hiányozzon nyomós ok nélkül órákról, mert a digitális napló és az új belső rendszabályzat azért jött létre, hogy megteremtse a megfelelő körülményeket az iskolában a tanuláshoz és mindenkit segítsen a tanulmányi eredmények jobbításában, valamint a hiányzások csökkentésében.

Természetesen mindenki kaphat rossz jegyeket és előfordulhat az is, hogy diákok hiányoznak órákról és, ha ezekre sor kerül, akkor mondjátok el otthon a történeteket, mert az új digitális naplónak köszönhetően mindenre fény fog derülni. Mindenki törekedjen a legjobb jegyeket megszerezni, saját maga és az iskolánk színvonalának növelése érdekében.

Fodor Csanád

Cooltúra

Opera

Az egész a XII. F kulturális szomjúságával kezdődött, amikor mi, mint parányi művészelkek, iskola másként héten felugrottunk a buszra és irány Kolozsvár, kultúrálódni! Úti célunk fénypontja a Kolozsvári Nemzeti Román Opera volt, amely szecessziós és enyhén barokk stílusú épületével kissé visszalendített minket a XX. századba. Fénypompázó darabjával viszont még a XIX. századba is betekintést nyerhetünk, ugyanis Giuseppe Verdi 1851-es Rigoletto című operájához volt szerencsénk.

Az opera műfaji népszerűsége közel fél évezredre nyúlik vissza, így lehet sokaknak szokatlanak tűnhet, amolyan filmekből ismert áriákkal tudja csak asszociálni. Viszont nyugodtan társíthatjuk a reneszánsz korról és így lehet a zene mellett bevillannak a korra jellemző jelmezek, díszletek.

A Rigoletto című opera is pontosan ilyen jellegű, kisebb-nagyobb meglepetésnek lehet mondani, hogy az opera olaszul folyt (ami mondjuk így utólag érthető is, mert olasz eredetű). A cselekmény a mantovai hercegségben játszódik és Rigoletto, az udvari bolond tragédiáját foglalja magába. Mulatozástól átkozódásig, nevetéstől sírásig, szerelemtől halálig, szoprántól altig, tenortól basszusig, illetve szerelemtől halálig, minden megtalálható e műben.

Fontos megemlíteni, hogy az opera a líra kedvelőinek tud igazán érdekessé és értékessé válni. Pontosabban azoknak, akik fel tudják ismerni és meg tudják érteni a zene és költészet, illetve színészet művészi keverékét. Viszont mindenki egyszer az életben, elegánsan kiöltözve, el kell hogy menjen az operába, át kell élje azt a feszültséget, amely a hangok tökéletes egybecsengéséből és az épület történelmi egyediségéből, valamint minden duett, vagy szóló utáni vastapsból fakad. Ami pedig a Kolozsvári Nemzeti Román Operát illeti, az opera műfaja mellett, lehet választani operettet és balettet is! Itt a honlap címe, ha valakinek esetleg kedve támadna cooltúrálódni: <http://operacluj.ro>, magyaropera.ro

Orza Blanka

Interjú

Pál Endre

Pál Endrével, iskolánk volt diákképviselőjével (2016-2017) egy hétfő este találkoztam, mikor is egy szabad óráját arra szánta, hogy diákképviselői feladatával kapcsolatos kérdéseimre válaszoljon. Nyitottan és őszintén számolt be élményeiről.

Miért jelentkeztl diákképviselőnek?

Utolsó pillanatban jelentkeztem. Úgy gondoltam, hogy ha egy nem megfelelő emberből lesz képviselő rosszul sült el, és voltam annyira egoista, hogy azt gondoltam, talán jó ember lennék a feladatra.

Mennyire voltál a diákéletben azelőtt aktív?

Nem voltam annyira aktív, mint

azt szerettem volna. Csak 12. osztályban vettem részt a MAKOSZ szervezeti részében, de a DSz-ben aktív tagként szerepeltem, minden közgyűlésen ott voltam. Annak ellenére, hogy nem segítkeztem minden feladatnál, úgy érzem, a legtöbbször kivettem a részem, csak nem volt meg az az ugródeszka, mely például a MAKOSZ fele vitt volna.

Mi volt az első reakciód a megválasztásod után?

A legesleges első reakcióm az volt, hogy mikor mehetek gyűlésre, készen álltam iskolám képviselésére. A második reakcióm kicsit furább volt amiatt, hogy, Vintilă Cristinával, kellett versenyeznem, kezett kellett ráznunk és továbblépnünk.

Hogyan fogadtak téged a tanárok? Sikerült egy szintre kerülnöd velük?

Pozícióban lehet, hogy egyenrangúak voltunk, de semmiképp sem éreztem úgy, hogy egy szinten lettünk volna. El kell ismernem, hogy legtöbbször igen felnőttesen kezeltük a helyzeteket, viszont voltak olyan alkalmak is, amikor úgy éreztem, hogy diáklétem miatt lekezelnek. Ez főleg akkor mutatkozott meg, amikor nem értettem velük egyet, de a tapasztalatuk miatt elfogadtam azt, amit mondtak. Aho-

gyan egy gyűlésen is kifejtettem, az iskolának kontinuitását a tanárok adják meg, mi diákok amolyan szállóvendégek vagyunk. A lényeg az, hogy ők nem érzik a változást, mert kicsinként élik meg őket, nekünk meg nem jutnak ki a nagy változásokból, mert mi csak kicsiket vagyunk ott.

Mennyire volt nyitott javaslataidra a vezetőség?

Mondjuk úgy, hogy nem volt könnyű dologom. Bármit javasoltam azt alá kellett támasztanom törvénnyel vagy általános diákvéleménnyel. A javaslatok messzemenőleg nem arról szóltak, hogy mi az én véleményem, és ez így is volt rendjén, viszont éreztem egy kicsi ellenszenvet abból kifolyólag, hogy a változásokat másként éltük meg.

Megtűrt tagként kezeltek?

Voltak a vezetőségi tanácsban olyanok, akik megtűrt tagként kezeltek, viszont voltak olyanok is, akik a partnert látták bennem. Fontosnak tartom kiemelni azt, hogy voltak olyan tanárok, akik törekedtek arra, hogy egy bizonyos ritmusban bevonjanak az egészbe. Így próbáltak rajtam keresztül elérni a diákokhoz.

Mi a legnagyobb érdemed, mit harcoltál ki a diákságnak?

Legnagyobb teljesítményem az iskolánk kapujával kapcsolatos fi-

ászkó volt. Egy olyan rendszert próbáltunk kitalálni a DSz vezetőséggel, ami lehetővé tette volna azt, hogy a teljes szabadsággal rendelkező 18 éves diákok ki-mehessenek a kapun, ha ők jónak látják. Nem sikerült megvalósítani (időközben sikerült). Sok olyan pillanat volt, amikor úgy éreztem, hogy na, most megvan, kitaláltunk valamit, de sajnos végül semmilyen ötlet sem egyezett a vezetőség elképzelésével.

Hányan kérdeztek rá az iskola dolgaira? Mekkora segítséget jelentett ez neked?

A 12-esek közül sokan érdeklődtek, kisebb évfolyamokból főleg aktív DSz-esek. Hatalmas segítség volt nekem, amikor az emberek rákérdeztek a helyzetre, így petíciót adhattunk le a próbaérettségi hétében a szerdai nap megadására vonatkozóan.

A továbbiakban elmesélte, hogy mennyire kitartó kell legyen egy képviselő a meggyőződése és a feladata mellett, illetve hogy milyen román nyelvű jogi olvasmányokat kellett magára vállalnia azért, hogy az általános diákvéleményünket érvényesítse. ***Mindannyiunk nevében köszönöm a tevékenységét, és sok sikert kívánok neki a továbbtanuláshoz!***

Wagner Thomas

Humans of Bolyai

Oláh Réka (XII. F)

„Szeretem keresni a szépet, belemerülni a részletekbe és felfedezni a dolgok mögött álló történeteket. Legutóbb egy olyan könyvet olvastam, amely egy képeslapgyűjteményt mutat be városunk régi külalakjáról, az épületeket írja le. Elkezdtem kutatni az utcákon, meg-

keresni az egykori építményeket. Jól esik járkálni, elmélyülni és elképzelni, hogy egykoron milyenek lehettek ezek és egyáltalán milyen céllal épültek meg. Számomra ez egy meditatív időtöltés ugyanúgy, mint egy ó órás festés vagy akármilyen furcsán is hangzik, de néha egy nagytakarítás, ha erre vágyik a lelkem. Fontos szerepet tölt be az életemben az esztétikusság kialakítása a környezetemben, ennek tudható be az is, hogy látványtervező szeretnék lenni.”

Székely Orsika, XI. F

Sportszelet

Bajnokot avattunk

Az „iskola másként” hét első napján, október 30-án került megrendezésre a Focibajnokság, amit harmadjára is sikerült megnyernie a XII. G osztálynak. „Felejtethetetlen élményt nyújtott nekünk a focibajnokság, nagyon jó volt ismét nyerni, így másodszorra is sikerült megvédeni a címünket.” – nyilatkozta a

XII. G-sek hátvédje, Sagyebo István-Dávid. Stratégiájuk egyszerű, de jól működő és csapatjátékuk nagyon összeszedett és felülmúlhatatlan volt. „Stratégiánk lényege, hogy volt két hátvédünk, két középpályásunk és egy csatárunk; az összjáték annyiból állt, hogy sokat passzolgattunk egymásnak.”- mondta középpályásuk, Halász Botond.

A játékosoknak rengeteg sikeres megmozdulásuk és felejthetetlen pillanatuk volt, ami közrejátszott a győzelmükben. „A legjobb pillanatom a döntőben volt, amikor a kapusunk hosszan előre dobta a labdát, én pedig körülbelül 3 m lemaradásból a kapuba lőttem.”- mesélte csatárunk Szabó Zoltán.

Kapusuk, Somai Norbert-Attila az egész bajnokság ideje alatt egy gólt sem kapott. „Volt egy nagy védésem a döntőben amikor kifejeltem Zolika lábáról a labdát. Jó volt kapuban állni.”- nyilatkozta a bajnokság legjobb kapusa. De a sok siker és győzelem ellenére is voltak nehézségeik egyes meccsek közben. „Nagyobb kihívást a XII.E elleni meccs jelentett, mivel a két legesélyesebb csapatból az egyik már első meccs után búcsúzatott a bajnokságtól.”- vélte utólag Sagyebo István-Dávid. A XII.G

osztály a Focibajnokságon nemcsak csapatként vett részt, hanem osztályként. Az osztály azon tagjai, akik nem játszottak, egyenként bátorították a focistákat. „Nagyon összetartó az osztály, gondolok itt a szurkoló táborra, hisz végig ott voltak és szurkoltak, ez jó érzés volt.”- mondta Halász Botond.

Összegezve elmondhatjuk, hogy a XII.G-sek megérdemelték harmadik győzelmüket is.

Nagy Bernadette

Szemezgetések

Mondhatjuk, hogy ezen a nyáron a világ úszásközpontja Budapest volt, ugyanis itt rendezték meg a FINA („Fédération Internationale de Natation”, vagyis a Nemzetközi Úszósövetség) Világbajnokságát, a **vizes vébét**.

A FINA égisze alatt 1973 óta rendezik meg a vizes sportok Világbajnokságát kétévente. Eredetileg nem Budapest nyerte el a rendezés jogát 2017-re (2021-re volt „beírva”), hanem Guadalajara, de a mexikóiak visszaléptek. A világ minden tájáról érkeztek résztvevő versenyzők, önkéntesek és szurkolók. Iskolánkból is többen mentek ki a világeseményre: Szabó Nikit kérdeztem meg tapasztalatairól (ő több éve úszik, versenyeken is kiváló eredményeket ért el): „5 vízi sportgot rendeztek, úszás,

műugrás, műúszás, nyílt vízi úszás és vízilabda versenyszámokban. A Duna Aréna volt a főhelyszín, de a Hajós Alfrédban volt a vízilabda. (2 városban, 5 helyszínen zajlott a vébé). Én csak az úszáson voltam ott, de felejthetlen élmény számomra. Rengeteg, rengeteg ember volt a délutáni döntőkön. Nagy motivációt adott nekem a vébé a saját karielemmel kapcsolatban.” A magyarok 9 érmet szereztek a bajnokságon, míg Romániának nem sikerült nyernie egyet sem.

Ugyancsak itt kapott helyet a **Judo Világbajnokság** is, amelyre még az orosz elnök, Vlagyimir Putyin is elment (akinek nem mellesleg fekete öve van). Ezen a világversenyen sem Magyarországnak, sem Romániának nem sikerült érmet szereznie.

A **Forma-1** szezon a vége fele közeledik, november 26-án lesz a legutolsó futam Abu-Dzabiban. Lewis

Hamilton nyerte meg az ideit, így megszerezve újabb világbajnoki győzelmét.

Czimbalmos Szabolcs

Tenta(wo)men

Mit olvastak régen a nők?

A nőknek szóló újságok, magazinok már több évszázada megjelentek, és azóta is fontos szerepet töltenek be a nők és a férfiak életében egyaránt, bár a divat, a család és a karrier kérdése másképp volt jelen, mint napjainkban. Az ipari forradalom után a textilipar gyökeresen megváltozott, ami felgyorsította a divat változását is. Így a lapkiadók hamar rájöttek, hogy mi foglalkoztatja igazából a nőket: a divat. Az első magazin 1786-ban jelent meg, mégpedig ("meglepő módon") Németországban. Magyarországon egy kis lemaradással, csak 1830-ban adták ki az első nőket megörvendeztető divatlapot, a Regélőt, ami futótűz-szerűen pár hét alatt mindenkihez

eljutott, és felkapott lett. Ennek következtében több más kiadvány is szerencsét próbált, mint például a Divatcsarnok, a Nefelejcs, vagy a Nővilág, amik sajnos, nem sajnos, csak kis ideig voltak népszerűek. Ezekkel ellentétben a legjelentősebb magyar magazin a Nők Lapja, ami 1871-ben indult, a mai napig működik, ami igen nagy szó. A lap eleinte feminista jellegű volt, hatására a hölgyek felbuzdultak, és rengeteg női egyesületet alapítottak.

Ezek alapján, ha valaki azt hitte, hogy a divatlapok a mai kor vívmányai, az minden bizonnyal tévedett.

Sebestyén Dósa Eszter

1 perc irodalom

Gérecz Attila: Pszt!

Szád ívén	(a hold	az álmom...
kis fény	ragyog!)	A tóba lép
hajolt,	hullong	az ég,
s ott fönt	a lomb,	hogyan szép
kehelyt	s lerogy	szemedre színt
emelt	hajadra mint-	találjon.
a csönd,	ha égne.	Csillag
mint szíveink	Maradj meg így,	csillog
az égre,	amíg	a habon.
a tó mint bor	szelíd	Pszt! nagyon
kiforr	dalokba ring	szeretlek!

Hárs Ernő: Őszi madrigál

Csak szín, csak illat vagy mindössze emlék –
már nem tudom, valóban mi vagyok –
sugárba vonnak örült naplementék,
s beharmatoznak józan hajnalok.

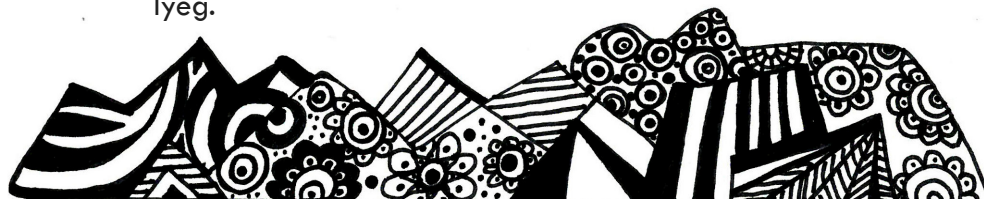
K. Antal: Egyszer

Érzed-e már a komor őszi szagát,
ha dolgoznak az erdőn a szelek
felbolydítva a múltad állagát
s kajánul megszagoltatják veled?

Holló kerren vagy már a pap
beszél?
Egy félmondatba tömtek mindened
s a fehér szárnyú virág elalél.

Sápadt hegyek a hollószárny
alatt!
Egy csonka ág lehetne mérleged,
rémülten egy sikoly feléd szalad,
kövön billegsz s a gyomrod éme-
lyeg.

Összehajtják ruháid, életed.
Nagyon hideg volt itt az ég alatt?
A legszebb film is egyszer elsza-
kad.

Vad Fruttik: Válaszok nélkül, részlet

Nem kell naplemente
az őszi kertbe' a
puha plédek alatt.
A megfékezett tébolyból
csak mélyülő csend marad,
ami rád telepszik, majd maga alá gyűr
hisz úgyis mindegy neked.
Inkább lágyan összeroppansz,
mert kitörni nem lehet.

1 perc irodalom

Magyarosi Helga: A Föld közepéből

Azt mondják, egy senki vagyok...
Tényleg senki?
A Föld közepéből szakadtam ki.
Sorsomat én választottam,
Boldoggá lettem,
Vagy talán az is voltam?
Az Ég fogadott birtokába,
Búvóhelyet nyújtott számomra.
Csillagain pihentem,
Felhőin örvendeztem.
Mindent láttam,
Jót s rosszat,
Embereket boldogító mosolyokat,
De ugyanakkor, kínzó kudarcokat.
Ott voltam, láttam,
Éreztem és hallottam.
Valaki hiányzott...
A szerelem elhagyott.

Otthagytam a mindenség közepén,
Hol egyedül kell boldoguljak.
Ugye, megkeres egy szép napon,
Amikor a dombok mögül a Nap fénye
Szűrődik be, mint friss lehelet
S körbeölel melegségével?
Mondd, hogy így lesz!
Kínomat enyhítenie,
Könnyeimet törölnie kell.
Ugye eljössz, te,
Szerелеm hordozója?
Ugye, nekem ajándékozod kincsedet?
Cserébe, odaadom a mindenséget.

Év eleje

Év vége

<Rendszeresség>

<Pihenés>

Ebben az évben MINDIG

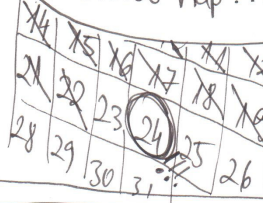
normális időben fekszem le.

<Idő>

Ma van az utolsó nap...

<Ünnepély>

Hű, kezdődik.

Hű, vége van.

by: Görgy-Fodoras
Tímra

Orbán Boglárka: Nyomornegyed

Nem úgy érkezted, ahogy ígérted.
Én azért kissé mindig várlak téged,
szakadatlanul, valahogy mindig másként,
most a sarkon,
repedésekbe ivódott szívnyomok,
benzinfoltos tükörpocsolyák,
bánat-szagú esernyők mellől,
Félek, hisz ha valaha erre jársz
Látni fogod a vízfüggöny mögül személyem
tintává oldott körvonalát.
De ősz van, ilyenkor egy kicsit mindig más,
Mintha mindenki magával csálná önmagát,
Nehezebb a levegő, az ősz miatt, talán,
Emlékszem, mondogattam: „Látom benne az
enyészet hangulatát.”
Uszítasz, rombolsz, én pedig, mint tetszhalott,
Ősz: úgy képzellek el, mint betegség-térfogatot.
Többé nem teszek úgy, mintha nem hallanám
a belőled szóló orgiát,
Elnézem, hogy a sarkon hagytál főtér helyett,
Hisz nem haragudhatok rád, ki majd megszülsz a telet:
a dért, a fagyot, a nyomornegyedet.

Szász Kinga, Kamenitzky Anna: Állandó szétesés

Szétesünk, mint parányi pontok a tűzben,
Összeolvadunk, majd elégünk, majd...
Szétválunk, vagy elsüllyedünk olyan mélyre,
Hogy ábrándokba temetkezve halunk meg élve.

Sötétségben, de legalább biztonságban,
Nyirkos minden mozdulat. Zihálunk,
De már rég megfulladtunk egymás teste alatt...
Már csak fojtogatlak és keresem leheleted.

Ezt megkapni, örvideni s végül feltámadni
Lehetetlen. Mert ha a pontok a tűzben,
Egyszer össze is olvadtak, mi ott voltunk,
Hogy széttörjünk mindent ami egy lett.

Te ott voltál, hogy belecsobbanj abba,
Amit egyszer összerakosgattam.
Te ott voltál, hogy összefogj engem,
Míg valami foszlott egy szép keretben.

Szétesünk és széthulltunk, mint egykor.
Valami letaszított s szétszórt a mélyben,
Ahol már vártuk a megváltó temetésün-
ket,
Mely végre minden élőt megszüntethet.

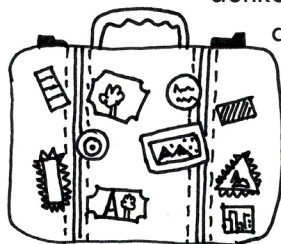

Hólabda

Tentamen - Haller Béla:

Milyen gyerekkori élménye van
az ősszel kapcsolatban?

Elégé szomorkás, mert egy
olyan udvaron nőttem fel, ahol
sok gyerek volt, meg nagy játszás
egész nyáron, és amikor iskolá-
ba kellett menni, az nagyon ko-
mor fordulatot jelentett számomra.
Elég nehezen szoktam meg. Tulaj-

donképpen min-
den ősszel
a vissza-
szorulás
érzését
szoktam
megélni.

Haller Béla - Kálmán Attila:

Általában mennyi idő alatt és ho-
gyan készül fel egy utazásra?

Általában több hónapos szerve-
zésről van szó, hiszen egy kirándu-
lásnak megvannak a közigazgatási,
szállásfoglalási dolgai. Komoly fel-
készülést vesz igénybe, de nyilván
a legfontosabb dolog az informá-
ció átadása, hiszen a diákjainknak
minél több tudnivalót próbálunk
átadni. (Mit mondjak még nektek,
könyörgöm?) Továbbá fontosnak
tartjuk azt, hogy nem csak turisták
által látogatott helyeket nézzünk
meg, hanem olyanokat, amiket nem
feltétlenül ismernek. Elvégre az a

lényege a kirándulásnak, hogy minél több olyan helyre jussunk el, amelyek számunkra ismeretlenek. (sóhaj) Még kell valami? Ez legyen elég, jó?

Kálmán Attila - Mátéfi Zsuzsa:

Milyen a kapcsolata az iskola diákjaival?

Ez az első évem, hogy itt tanítok, szeretek itt lenni, és nagyon jónak találom a

diákokkal lévő kap-

csoolatomat. Az igazság az, hogy a tanulók egy része nyitottabb, a másik része kevésbé. Ezt inkább humán-reál beállítottságra osztanám le.

Mátéfi Zsuzsa - Sikó Olga:

Hogyan éli meg az osztályfőnökséget, és ön szerint milyen egy jó osztályfőnök?

Kettősségben élem meg, mert vannak jó oldalai, és nyilván negatívumai is. Jó mindenképpen, az hogy az ember érzi, hogy szorosabban tartozik egy osztályközösséghez, és van akikkel együtt dolgozni. Papírmunkából meg jóval több van. (nevet) Az, hogy milyen egy jó osztályfőnök, nézőpont kérdése, mert a diákok szempontjából

nem biztos, hogy olyan a jó osztályfőnök, amilyenre a tanár gondol, mert én úgy képzelem, hogy a diákok azt várják el, hogy minél többet kirándultassa őket és szórakoztassa őket. Na, az én nézőpon-
tom pedig az, hogy a nevelés fontosabb ezeknél.

Sikó Olga - Borsos Kinga:

Milyen az én osztályomban tanítani?

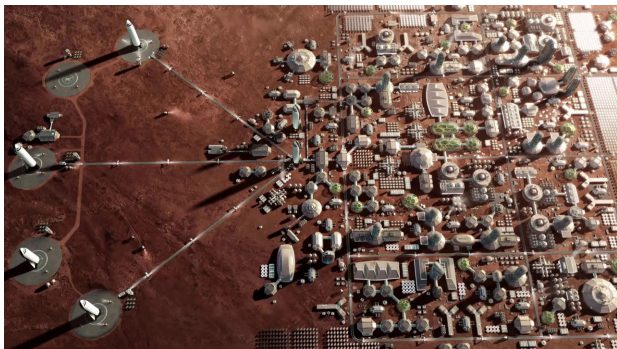
Szeretek a 11.D-ben tanítani, bár csak a fél osztályt, a német csoportot tanítom. Szeretek velük dolgozni, mert ügyes, szorgalmas, jóindulatú, vidám diákok, és mindig jó hangulatban telnek az órák.

Sebestyén-Dósa Eszter, Timár Timi, Oltean Annamária

Egy csepp univerzum

A 2017-es év utolsó negyede kiváltképp érdekes csillagászati szempontból. Elon Musk (akinek olyan nem kicsi dolgok köszönhetőek, mint a PayPal, a Tesla Motors és a SpaceX) bejelentette, hogy 2020-ig ember lesz a Marson, s a legnagyobb távolság időben a Földön nem lesz több egy óránál. A másik hír, ami megváltoztatta a csillagászatot, hogy láttak két neutroncsillagot ütközni. Miért olyan nagy hír?

A SpaceX Marsbázis-elképzelése

ami az eddigi legnagyobb rakéta lesz. Ez a mai Falcon rakétákat és Dragon hordozót fogja leváltani, és teljesen újrahasznosítható lesz. S ha már lesz egy olcsó nagy teherbírású (150 tonna lesz a terhelhetősége) rakétánk, Musk tervei szerint földi közlekedésre is fel lehetne használni, ami azt jelenti, hogy a Föld egyik végéből a másikba kevesebb, mint 1 óra alatt el lehetne érni. Ezek mellett azt tervezik, hogy 2024-ben embereket fognak küldeni a Marsra, akik megkezdhetik a bázisépítést.

Musk és a BFR

Musk egy olyan ember, aki alapján változtatja meg az egész életünket. Föld alatti gyors közlekedés, hipergyors vákuumvasút, Tesla autók és SpaceX, többek között ezek azok a technológiák, amik a jövőt jelenthetik. Idén bejelentette, hogy a 250 millió írástudatlan gyereket 15 hónap alatt megtanítja írni és olvasni. A Nemzetközi Asztronautikai Szövetség (IAC) által szervezett idei Világűrkonferencon arról beszélt, hogy létrehozza a bolygók közti utazást lehetővé tévő közlekedési rendszert, ami BFR (Big Falcon Rocket) néven fut,

LIGO, nem LEGO

Újabb gravitációs hullámot érzékeltek a LIGO kutatói, immár az ötödiket. Már-már unalmas is lehetne, hogy egyre gyakrabban jönnek ilyen hírek, de ez a érzékelés szinte ugyanakkora jelentőséggel bír,

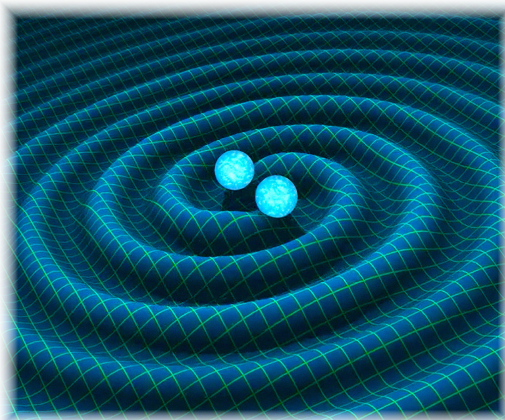
mint az első. Az előző 4 hullám fekete lyukak összeütközéséből származik, de ez két neutroncsillag ütközéséből, amit már hagyományos módszerekkel is megfigyelhetünk (s a tudósok meg is tették).

A tér olyan, mint egy nagy gumilepedő, a tömeggel bíró testek úgy görbítik el maguk alatt a teret, mint ahogy a tekegolyó maga alatt a lepedőt. Ezt a görbületet mi gravitációnak érzékeljük, és ahogy mozog a test, úgy változik a tér görbülete is. Ha

két nagy tömegű test mozog egymás körül, akkor a tér görbülete is hullámoz, és a testek egymáshoz közelednek. Einstein rájött, hogy a tér és az idő változása összefügg, vagyis a tér torzulásai időbeli torzulásokat is okoznak. Magyarul a gravitációs hullámok fodrozódások a téridő szövetében. Két fekete lyuk vagy neutroncsillag ütközésük pillanatában több energiát bocsátanak ki, mint az összes csillag és galaxis együttvéve fény formájában.

Ezeket lézer interferométerekkel mérik, amik lényegében több kilométer hosszú, L alakban elhelyezett vákuumcsövek, amelyben egymásnak irányítanak két lézersugarat. Mivel a fény mindig állandó sebességgel halad, ezért a téridő fodrozódását ki lehet abból számítani, hogy

hogy mennyi idő kell a fénynek, hogy eljusson ugyanoda. A világon 3 ilyen detektor van, a két LIGO az Egyesült Államok két, egymástól távoli pontján, és egy Olaszországban, ami a

Két neutroncsillag ütközése (művészi ábrázolás)

Virgo nevet viseli.

A legutolsó gravitációs hullámot csak a két LIGO érzékelte, amiből tudtunk következtetni a helyre ahonnan jött a hullám, kiderült, hogy a két objektum alig volt egyenként nagyobb tömegű a Napnál, és az is, hogy alig 130 millió fényévre történt az egész, ez az eddigi legközelebbi. Mivel két neutroncsillag ütközött, hagyományos módszerekkel is meg tudtuk figyelni. Két másodperccel a LIGO-észlelés után gamma-kitörést is észleltek

(amiről kiderült, hogy a két neutroncsillagból jött). Az ELTE kutatói által készített galaxiskatalógusból pedig meg tudták állapítani, hogy az utófény, vagyis a jelek forrása az NGC 4993 nevű galaxisból jön, amit tavasszal láthatunk mi innen a Hydra csillagképben.

Ezt, hogy több módszerrel sikerült megfigyelni két neutroncsillag ütközését, a többcsatornás csillagászat kezdetét jelenti. Nem mellesleg, mivel az esemény színeképét is meg tudtuk figyelni, arra kezdtettek a tudósok, az összeolavdásból visszamaradó anyagban ki lehet mutatni az arany és platina jelenlé-

tét, ami azt jelenti, hogy az arany nyaklánc, amit akár minden nap hordunk, neutroncsillag-összeütközésben keletkezett.

Ezt a cikket Puskás Dávid helyett írom, mivel ő a 11. Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Diákolimpián képviseli nemcsak a Bolyait, hanem az egész nemzetet, mivel tagja a magyar olimpiai csapatnak. Cikkünk megjelenése idején is Thaiföldön, Phuketben van, ahol a világ legokosabb ifjú csillagászaival méri össze tudását. Szurkolunk Dávidnak, reméljük, hogy innen is díjjal térsz haza, mint eddig minden versenyről. Hajrá, 4.9!

Czimbalmos Szabolcs

Ajánló

Middlemist Red

Az utóbbi pár évre a Middlemist Red lett az a zenekar, amit a leginkább tudtunk mutogatni külföldi barátainknak, hogy nézd, milyen vagány nyugati zenét játszó előadók vannak itthon. A zenekar 2012-ben alakult Budapesten, stílusa a neopszichedelikus rock. Az As If You Could Mess This Up című kislemezüket

2013 novemberében adták ki, ezután pedig egyre-másra érkeztek is az elismerések és teltházas koncertek. A Middlemist Redre azonban nem csak itthon, hanem külföldön is felfigyeltek, a Deezer francia streaming szolgáltató 182 ország zenekarai közül beválasztotta őket Young Guns című programjának legígéretesebb négye közé. A végső döntést a hallgatókra bízták, a viadalból pedig toronymagas pontszámmal a Middlemist Red került ki győztesen. A zenekar részéről Ürögdi Ábel - dob, vokál

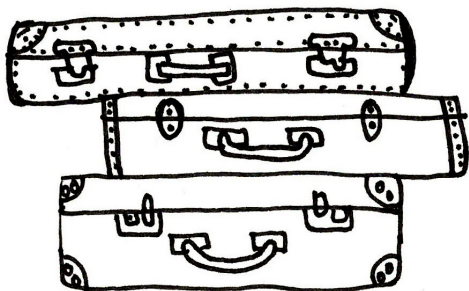
válaszolt néhány kérdésemre :)

Mikor kezdtetek zenéléssel foglalkozni?

Többünk már általános iskola végén játszott valamilyen hangszeren, viszont én csak 16-17 éves koromban kezdtem el jobban érdeklődni a dobolás iránt. Az viszont biztos, hogy komolyabban csak akkor kezdtünk el a zenéléssel foglalkozni, mikor ez a zenekar megalakult.

Honnan jött az együttes ötlete?

Dávidon kívül (akivel nekem korábban már volt egy zenekarom) mind jelentkeztünk a Kőbányai Zenei Stúdióba, és annak a gólyatáborában ismerkedtem meg a két Somával és alakult ki egy jó fajta kémia közöttünk, részben a szerencsének is köszönhetően. Ott vetettem fel egy közös zenekar alapításának az ötletét, majd ősszel el is kezdtünk együtt próbákra járni. Érdekesség mondjuk, hogy közülünk csak a Deli Somát (basszusgitár) vették fel, aki 2 év után ott is hagyta az iskolát.

Honnan jött a név ötlete?

Nóvé Soma (ének, gitár) keresgélt neten névötleteket, majd valamilyen oknál fogva a legritkább állatnevekre keresett rá, hátha latinul van valami szebben hangzó, de nem járt sikerrel. Utána automatikusan eljutott a legritkább virágokhoz aminél az első helyen állt a Middlemist Red. Már anélkül rábólintott a többség, hogy tudta volna a jelentését, mikor felvetette az ötletet a Soma.

Ki írja a dalokat? Honnan inspirálódtok?

Közösen írjuk a dalokat, általában improvizatívan íródnak. A legutóbbi lemeznél már gyakrabban volt, hogy N. Soma hozott le egy zenekészítő programban írt dalkezdeményt, amit aztán átdolgoztunk, hogy élőben is jól megszólaljon. Míg az instrumentális része abszolút együtt íródik, addig a dalszövegek mind Soma tollából származnak. Inspiráció lehet igazából bármi, ami történik velünk vagy körülvesz. A dalok legtöbb esetben egy személyes élmény alapján íródnak, emiatt nem jellemző rájuk, hogy klisékre épülne. Élőben nagyon jó játszani az új albumról a Perfectly Blue című számunkat, valamint a Drifter in the Dark is mindig egy tetőpontja tud lenni az adott koncertnek.

Milyen érzés turnézni, egy színpadon lenni, úgy, hogy előtte mindenki tombol?

Turnézni alapjáraton nagyon élvezetes. Bejárhatod Európát a legjobb barátaiddal és közben azt csináljátok, amit igazán szerettek. Persze vannak fárasztó, kényelmetlen részei is és egyelőre koránt sem profitáló egy külföldi turné összehozása, de nagyon jól összekovácsolja a csapatot. Azért csináljuk ezt az egészet, mert ez a szenvedélyünk és az csak egy hatalmas plusz, hogy rengeteg embernek tetszik is amit csinálunk.

Mi a legjobb koncertélményetek?

Nehéz lenne egy konkrét példát mondani erre, főleg hogy 4 ember 4 különbözőképpen élhet meg egy-egy koncertet. Szeretünk nagyobb helyeken fellépni sok ember előtt, de van, hogy egy kisebb helyen sokkal élvezetesebb játszani úgy, hogy a közönség csak pár lépés-

nyire van tőled. Az egyik legemlékezetesebb koncertünk az utóbbi időben a 4. születésnapunk lehet talán, amit az Akvárium Klub nagysztermében ünnepeltünk.

Mik a jövőbeli terveitek?

Szeretnénk egy nagyon jó nyarat, bemutatni az új albumot az ország minden pontján az elkövetkezendő hónapokban. Ami most leginkább foglalkoztat minket, az egy saját fesztiválkezdemenyezés. Szeptember 16-án fogunk egy pszichedelikus/garázs-rock műfajokra épülő egész napos rendezvényt szervezni a Dürer Kertben, ahol a hazai izgalmas zenekarok mellett felsorakoztatunk pár külföldit is. Ezek után pedig novemberre tervezünk egy újabb európai turnét aztán pedig nekilátunk a következő album megírásának.

Sok sikert kívánok továbbra is :)

Péter Anna

Elfújta a szél

Pontosan 117 éve, 1900. novemberében született Margaret Mitchell amerikai író, akit *Elfújta a szél* című regénye egy csapásra tett híressé. Az írónőt egy véletlen baleset ösztönözte regénye megírására, melynek következtében hetekig feküdnie kellett. Unalmában az amerikai polgárháborúról szóló könyveket olvasott. Mikor már nem volt mit olvasnia, férje azt tanácsolta, írjon magának könyvet. Így született meg *Scarlett O'Hara*, a gazdag déli földbirtokos lányának története. A regény már csak azért is különös, mert nem megszo-

kott főszereplőről van szó, hanem egy kifejezetten önző, hisztérikus, önfejű lányról, aki a háború után mégis képes önerőből újra felépíteni a családi birtokot. A mű 1936. óta 37 országban 27 nyelven több mint 30 millió példányban jelent meg és a Biblia után az egyik leg sikeresebb könyvként tartják számon mind a mai napig.

Elnyerte a legrangosabb amerikai irodalmi kitüntetést, a Pulitzer-díjat is. 1939-ben film is készült a könyv alapján, melyet 9 Oscar-díjjal tüntettek ki, az alkotás máig a legnagyobb bevételt hozó film.

Kerekes Ágnes

Cyber-tér és nem-virtuális valóság vonzatában (Kalapos Éva: *Massza*)

Kedves minőségi tartalomra áhítozó olvasó!

Nem akarlak meggyőzni Kalapos Éva könyvének különleges voltáról, inkább hagyom a tényeket beszélni. (És persze próbálom őket tolmácsolni.)

Ritka az olyan kortárs könyv, amely egy mai társadalmi jelenséget (megfélemlítés) a lazaság köntösébe öltöztet és mégsem bagatellizál el. Amit pedig feltétlen tudnod kell a *Masszáról*, hogy pontosan ilyen.

A *Massza* mai és korosztályfüg-

getlen, mert az író a tinédzserek világába kalauzol. Egy valós-virtuális közegbe, melynek viszontagságai nem csak az idősebb korosztálynak, hanem a benne otthonosan mozgóknak is gyakran fejtörést okoznak.

Témáját tekintve aktuális, mivel az offline zaklatás mellett a szinte kifürkészhetetlen és megfélemlíthetetlen online megfélemlítés épp „virágkorát” éli, az internetes kapcsolatteremtés melléktermékeként. (Hozzá kell tennem, hogy nagyon SAJNÁLATOS módon!)

Laza, hisz mégiscsak egy tizen-
éves érzelmeit és gondolatait is-
merhetjük meg. Mégpedig egyene-
sen az ő szemszögéből fedezhetjük
fel a regényvilágot, az ő szlenges
nyelvezetével azonosulva.

A sok rokonszenves karakterben
az olvasó saját magát láthat-
ja. Máskor meg azon kap-
hatja magát, hogy a cse-
lekményáradat teljesen
magával sodorta, a
lapok olvastatták
magukat. És

itt az aktu-
ális feje-
zet vége.
Mitöbb, a
könyvnek is
végére ért.

Az „internet
szörnyűségei” miatt
válík az instabil lelkiállapotú fia-

talból megfélemlített, majd szörny?
Vagy a „megfélemlítés-pozitívak
maguk rohannak vesztükbe”? Mind-
ezekre választ kaphatsz a Masszá-
ban, a Massza által.

Amint az egyénítő cím is sejteti,
a könyv felütésekor elének táruló vi-
lág egy massa, ha tetszik „homo-
gén (szöveg)elegy”. Ez a massa a
Patrik és családja, illetve barátai,
az én, a te és a mi történetünként
is felfogható. Sőt, mindezek egy-
szerre és a különös, virtuális most
viszontagságai közt elhelyezve.

Ajánlom Kalapos Masszáját te-
hát mindezekért. Mert története
mai, a miénk (vagy a miénk is lehet-
ne) és a virtuális MOST tartozéka,
amelyben könnyen kiszolgáltatottá
válhat az emberke, ha totálisan fel-
készületlenül éri. Készülj fel Kala-
pos Masszájával!

K. Karola tizenegyÁ

Tentakids

A pompás, fényűző nyár után az
iskola mellett jönnek az „emberek”
(az Október kicsit furcsa, őt nevez-
zük félemlernek), mely bandának
utolsó előtti tagja a November...
Kicsit esős, kicsit komor, kicsit sötét,
kicsit hideg...kevés ember kedven-
ce. De vajon ezt a kicsik hogyan
látják: Milyen ember a November?
Kérdésünkre a következő válaszok
születtek:

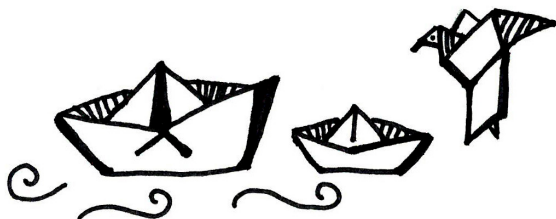
- az ősz embere
- akkor született
- december?
- hideg
- hóember
- ahogy megfázik
- nem ember
- olyan ember, ami nem létezik
- leveles ember
- szóember

- levélember
- évszakember

Úgy tűnik, ők is érzékelik azt a ridegséget, amelyet ez a November szelíden magában hordoz. Ezt az érzést Márai a következőképpen fogalmazta meg: „...van benne kamillatea és forralt bor, s van ben-

ne fülledt és szorongó várakozás, mintha magunkra maradtunk volna a világban, egyedül sorsunkkal, mely zúzmárás és komor. Novemberben sértődötten kezdek élni.”

Orza – Andrea, Kamélia, Blanka

Tentaraktív

Szipiapasztopok!

Epebbepen apa szápámbapan epegy kipicsipit epel fopog tépérnipi apa Tepentaparapaktipív apa szopokápásopostopól.

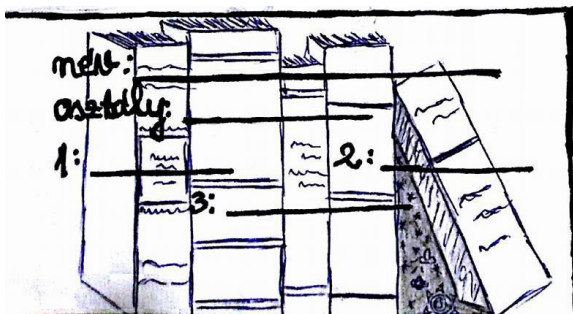
Madárnyelven három, novemberhez kapcsolódó szót írtunk körül. A megfejtéseket a Tentadobozba várjuk, a helyes megfejtők közül kihúzzunk egy nyertest.

1. Mipindepennopovepembeperbepennepegrependepezépésrepe keperüpiül apa Nepemzemetipi Szipínhápázbapan. Hapa csapak epegy kipicsipit ipis épérdepekepelnepek apa köpönyvepek vapagy apa kupultupurápálipis epesepeméményepek, opott apa hepelyeped!

2. Nopovepembepér nepevepe apa népépipi kapalependápiriupumbapan.

3. 1997-bepen epezepen a napapopon bopocsápátopottápák fepel apaz epelsöpő Epeupuropópapapi müpűhopoldapat.

Zsófia-Réka Pávai-Marossy

Szerkesztőség

Főszerkesztő: Péntek Balázs

Tördelő: Czibalmos Szabolcs Attila

Korrektor: Benedek Bianka Krisztina

Dizájnfelölő: Zalányi Eszter Boróka

Adminisztrátor: Fancsali Kinga

Szerkesztők:

Czibalmos Szabolcs

Fodor Csanád

K. Karola

Kamenitzky Anna

Kerekes Ágnes

Magyarosi Helga

Nagy Bernadette

Oltean Annamária

Orbán Boglárka

Orza – Andrea, Kamélia, Blanka

Péntek Balázs

Péter Anna

Sebestyén-Dósa Eszter

Szász Kinga

Timár Timi

Wagner Thomas

Pávai-Marossy Zsófia-Réka

Rajzocskák:

Zalányi Eszter Boróka

Dósa Eszter

Soós Andrea-Laura

Ács Eszter

György-Fazakas Tímea

Sebestyén-Dósa Eszter

Keresztély Noémi

Képregény:

Szilágyi Csenge

György-Fazakas Tímea

Borító: Filmtekerics Klub és

Hamar Márk-Roland

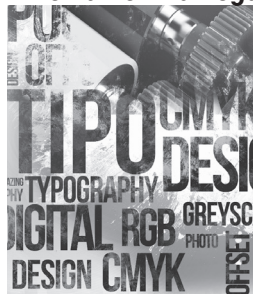
Elérhetőségek:

f: Tentamen

@: tentameno

✉: tentamen@yahoo.com

A Tentament támogatója:

www.tipografiaeuropoint.ro

Köszönjük a közreműködést Egyed-Zsigmond Enikő és Haller Béla felelős tanároknak!

©HaMarK

